

KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG
KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG
1026 Budapest, Riadó u. 5.
Tel.: 06-1/882-8594
Elektronikus kapcsolattartás: kozbeszerzes.hu

Iktatószám: D.327/7/2021.

A tanács tagjai: Dr. Jánosi Bálint közbeszerzési biztos, az eljáró tanács elnöke, Bonifert Zsolt közbeszerzési biztos és Dr. Fáry Zoltán közbeszerzési biztos

A hivatalbóli kezdeményező: Közbeszerzési Hatóság Elnöke
(Budapest, Riadó utca 5.)

A hivatalbóli kezdeményező képviselője: Dr. Simon Enikő
felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

Az ajánlatkérő: BKK Zrt.
(Budapest, Rumbach Sebestyén utca 19-21.)

Az ajánlatkérő képviselője: Dr. Murányi Réka
felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

A kérelmezett: T-Systems Magyarország Zrt.

(Budapest, Könyves Kálmán körút 36.)

A kérelmezett képviselője: Dr. Kovács Katalin kamarai jogtanácsos

A közbeszerzés tárgya és értéke: TVM automaták üzemeltetése és továbbfejlesztése II.,
522.591.278.-Ft.

A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) a Közbeszerzési Hatóság nevében meghozta az alábbi

H A T Á R O Z A T - ot.

A Döntőbizottság megállapítja a hivatalbóli kezdeményezés első eleme tekintetében, hogy az ajánlatkérő és a kérelmezett megsértette a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról szóló 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdésének b) pontjára, tekintettel a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 141. § (8) bekezdését.

A Döntőbizottság megállapítja a hivatalbóli kezdeményezés második eleme tekintetében, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 135. § (1) bekezdését.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben 15.000.000.-Ft, azaz tizenötmillió forint bírságot szab ki a Kbt. 165. § (6) bekezdés a) és e) pontja alapján.

A Döntőbizottság a kérelmezettel szemben 5.000.000.-Ft, azaz ötmillió forint bírságot szab ki a Kbt. 165. § (6) bekezdés a) és e) pontja alapján.

A Döntőbizottság megállapítja a Kbt. 165. § (2) bekezdés g) pontjára tekintettel a Kbt. 137. § (3) bekezdése alapján, hogy a keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosítása nem semmis.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben további 10.000.000.-Ft, azaz tízmillió forint bírságot szab ki a Kbt. 165. § (7a) bekezdése alapján.

A Döntőbizottság a kérelmezettel szemben további 5.000.000.-Ft, azaz ötmillió forint bírságot szab ki a Kbt. 165. § (7a) bekezdése alapján.

A Döntőbizottság felhívja az ajánlatkérőt és a kérelmezettet, hogy a bírságok összegeit a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül a Közbeszerzési Hatóság Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-01040360-00000000 számú központosított beszédési számlájára átutalással teljesítsék.

A jogorvoslati eljárás során felmerült költségeiket az ügyfelek maguk viselik.

A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat ellen a Fővárosi Törvényszék előtt közigazgatási per indítható, a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül. A keresetlevelet a Fővárosi Törvényszékhez címezve, de kizárólag a Döntőbizottsághoz kell elektronikus úton benyújtani. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására/közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya.

INDOKOLÁS

A jogorvoslat alapjául szolgáló tényállás

1. Az ajánlatkérő 2019. augusztus 6-án a Kbt. Második Részén belül a Kbt. 98. § (2) bekezdés c) pontja szerinti, EKR001018022019 azonosító számú, hirdetmény nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárást indított.
2. Az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívás II.1.7.) pontjában a részajánlat tételére nem adott lehetőséget.
3. Az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívás II.2.4) pontjában a közbeszerzés mennyisége tekintetében a következőket rögzítette:
„Vállalkozási keretmegállapodás alapján „További jegy- és bérletkiadó automaták beszerzése és teljes körű üzemeltetése II” az alábbiak szerint
4 db jegy-és bérletkiadó automata gyártása, szállítása és üzembe helyezése, 76 db jegy-és bérlet automata üzemeltetése a keretmegállapodás idejére vonatkozóan, jegy- és bérletkiadó automata áthelyezése, jegy- és bérletkiadó automata szoftver- és hardverfejlesztés (pl. TVM központi rendszer paraméterezési feladatok elvégzése az ajánlatkérő egyedi igénye alapján.)”
4. Az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívás II.2.6) pontjában közölte, hogy a közbeszerzés becsült értéke 522.591.278.-Ft.
5. Az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívás II.2.7) pontjában közölte, hogy a szerződés kezdetének az időpontja 2019. december 22-e, a befejezésének az időpontja pedig 2020. december 21-e.
6. Az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívás II.2.12) pontjában közölte, hogy a szerződés nem kapcsolatos Európai Unió alapokból finanszírozott programmal.

7. Az ajánlatkérő 2019. december 6-án megküldte az ajánlattevők részére az ajánlatok elbírálásáról szóló összegezést, amelynek V. szakasza szerint az eljárást eredményesnek nyilvánította.

Az összegezés V.2.7) pontja szerint a nyertes ajánlatot tevő a kérelmezett lett.

8. Az ajánlatkérő 2019. december 24-én keretmegállapodást (a továbbiakban: keretmegállapodás) kötött a kérelmezettel.

A keretmegállapodás 2.2 pontja szerint a keretösszege 522.591.278.-Ft + ÁFA volt, az időtartama pedig az aláírásától 2020. december 21-éig tartott.

A keretmegállapodás 8.17.2 pontja ötödik bekezdésének második mondata az alábbi:

„Megrendelő a teljesítésigazolást a Kbt. 135. § (1) bekezdésére figyelemmel legkésőbb a tárgyhónapot követő hónap 15. napjáig tartozik kiállítani.”

9. Az ajánlatkérő 2020. március 23-án állásfoglalást kért a Közbeszerzési Hatóság elnökétől – egyebek mellett – arra vonatkozóan, hogy a keretmegállapodás időtartama meghosszabbítható-e további egy évvel a kialakult világjárványra, valamint a Kormány ez ügyben tett intézkedéseire, különös tekintettel a rendkívüli helyzet miatt naponta változó jogszabályi környezetre, mint előre nem látható körülményre hivatkozással a 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

10. A Közbeszerzési Hatóság elnöke a 2020. március 24-én kelt állásfoglalásában kifejtette, hogy a keretmegállapodás időbeli hatályának meghosszabbítására a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti valamennyi feltétel fennállása esetén kerülhet sor. A Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjának ca) alpontja szerinti feltétel akkor állhat fenn, ha igazolható, hogy a keretmegállapodás tárgya szerinti kötelezettség teljesítése a veszélyhelyzettel közvetlen összefüggésben nem lenne megvalósítható az eredeti szerződés tartalma szerint, a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjának ca) pont szerinti feltétel fennállásához a folyamatban lévő közbeszerzési eljárás lefolytathatóságának kérdése önmagában nem elegendő. A cb) pont tekintetében megállapítható, hogy a határidő hosszabbítás általában nem eredményezi a szerződés általános jellegének megváltozását.

11. Az ajánlatkérő és a kérelmezett 2020. június 2-án módosították a Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontjára hivatkozással a keretmegállapodás 2.2 pontjában a keretösszeget 50%-kal 658.555.478.-Ft + ÁFA-ra, az időtartamot pedig 2019. december 24. napjától a keretösszeg kimerüléséig, de legkésőbb 2021. december 21-éig.

12. A szerződő felek a keretmegállapodás módosítása indokaként annak 1.4 pontjában az alábbiakat adták meg:

„1.4.1

Megrendelő, mint közszolgáltató számára kiemelten fontos, hogy Budapest Főváros tömegközlekedési szolgáltatásait, ezen belül a díjtermékhez jutást, valamint menetdíjbevételek beszedését biztosítsa. Ezen okból a Kiegészítő Keretmegállapodás keretében beszerzett és a Keretmegállapodás alapján üzemeltetett TVM-ek további üzemeltetését, valamint a Keretmegállapodás keretében biztosított, TVM hálózat üzletmenet folytonosságához kapcsolódó szolgáltatásokat biztosítani szükséges.

1.4.2

Magyarországon a Kormány 41/2020. (III. 11.) Korm. rendelettel a koronavírus járványra tekintettel 2020. március 12-től országos veszélyhelyzetet hirdetett ki, lezárta az ország határait, elrendelte az egyetemek, sportesemények, nagyobb közösségi rendezvények bezárását, továbbá 2020. március 16-tól bezárásra kerültek az általános iskolák, 2020. március

17-től illetve március 28-tól további korlátozások léptek életbe az élet számos területén, korlátozták többek között az üzletek nyitva tartását, illetve kijárási korlátozást rendeltek el.

1.4.3

Az 1.4.2 pont szerinti helyzetre tekintettel a Felek rögzítik, hogy a koronavírus járvány olyan előre nem látható körülménynek minősül, mellyel egyik fél sem számolhatott, és kellő gondossággal eljárva sem láthattak előre. A kormányzati előrejelzések alapján a járvány kezelése hosszadalmas, nehéz folyamat lesz, amely hatásaitól sem a Megrendelő, sem a Vállalkozó nem tudja magát függetleníteni, valamint közvetlen hatással van Megrendelő 2020. évi és 2021. évi üzleti tervére is, amely bizonytalanság fennállása alatt új közbeszerzési eljárást a módosítással érintett beszerzés tárgyában, kellő gondossággal előkészíteni és lefolytatni nem tud. Továbbá a veszélyhelyzet kihirdetését követően, a már korábban megindított közbeszerzési eljárásban meghatározott szerződéses időszakot – amely mindig lényeges feltétel, a bizonytalan gazdasági helyzetre tekintettel oly mértékben vált szükségessé csökkenteni, amely módosítás már a Kbt. 55. § (6) bekezdésébe ütközött volna, így ezen csökkentett időszak alatt a közszolgáltatói feladat ellátását, kizárólag a még hatályban lévő szerződés módosításával lehet biztosítani.

1.4.4

Jelen helyzetben a jegykiadó automaták zökkenőmentes működtetése és a Megrendelő közszolgáltatói feladatainak zavartalan ellátása elsőrendű fontossággal bír. Ennek érdekében a keretmegállapodás időtartamának meghosszabbítása, egyúttal a keretösszeg felemelése szükséges mindaddig, amíg az országos veszélyhelyzet megszűnését követően, az emiatt előállt rendhagyó működés helyett, az üzemszerű működést és megalapozott tervezést lehetővé teszi Megrendelő számára, hogy a megváltozott gazdasági helyzet alapján, egy új közbeszerzési eljárást megfelelő gondossággal előkészítsen és folyasson le, valamint biztosítsa az ellátandó feladatok, az új szerződés kapcsán történő folyamatosságot.

1.4.5

Ennek alapján a Keretmegállapodást egy év határozott idővel történő meghosszabbítása szükséges, amely Felek álláspontja szerint szükséges és elegendő időt biztosít Megrendelő módosult üzleti tervének elfogadásához, arra alapozottan egy új közbeszerzési eljárás lefolytatásához – amelynek időigénye előreláthatóan az eljárás előkészítésének időszükségletével nem számolva is minimum 6 hónap. Szerződéskötést követően pedig további 3 hónapot szükséges és indokolt nyertes ajánlattevő számára biztosítani az automata hálózat átadás-átvételre történő felkészülésre, melyet követően további 3 hónap indokolt és szükséges az átadás-átvétel lebonyolítására, annak érdekében, hogy az automata hálózat üzemeltető váltása, a közszolgáltatás zavarmentes fenntartása biztosítható legyen.”

A hivatalbóli kezdeményezés

13. A hivatalbóli kezdeményező hivatalbóli kezdeményezése 2021. július 13-án érkezett meg a Döntőbizottsághoz. A hivatalbóli kezdeményező a Kbt. 153. § (1) bekezdése c) pontja alapján kezdeményezte a Döntőbizottság eljárásának hivatalból történő megindítását.

14. A hivatalbóli kezdeményező kérte jogsértés megállapítását, valamint bírság kiszabását.

15. A hivatalbóli kezdeményező a hivatalbóli kezdeményezése első elemében kifejtette, hogy az ajánlatkérő és a kérelmezett megsértette a 307/2015. Korm. rendelet 22. § (2) bekezdésének b) pontjának ba) alpontját, mert nem a keretmegállapodás teljesítéséhez volt szükséges a 2020. június 2-ai módosítása. A 2020. június 2-ai módosítást szükségessé tevő körülmények a keretmegállapodás teljesítési határidejét, keretösszegét és az egyéb szerződéses feltételeket, továbbá az ajánlatkérőnek a teljesítési képességét nem befolyásolták.

A keretmegállapodást a szerződő felek a koronavírus-járvány megjelenését és az országos veszélyhelyzet kihirdetését megelőzően, 2019. december 24-én kötötték meg, a keretmegállapodás teljesítéséhez szükséges fedezetet a szerződéskötés időpontjában elkülönítették, ezért a keretmegállapodás 2020. december 21-ei lejáratáig a teljesítés biztosított volt. A Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjának analógiájára a 307/2015. Korm. rendelet 22. § (2) bekezdésének b) pontja szerinti jogalap akkor alkalmazható, ha a 2020. június 2-ai szerződésmódosítás és az előre nem látható, a veszélyhelyzettel összefüggő objektív körülmények között ok-okozati összefüggés áll fenn.

16. A hivatalbóli kezdeményező álláspontja szerint a 2020. június 2-ai szerződésmódosítás az ajánlatkérő azon szándékából eredt, hogy a TVM-hálózat teljes körű üzemeltetésére (és esetlegesen további TVM automaták beszerzésére, illetve a kapcsolódó szoftver-, hardverfejlesztési feladatok ellátására) vonatkozó beszerzési igényét kívánta megvalósítani. Az ajánlatkérő ennek érdekében kiterjesztette a korábbi szerződéses igényét az új szerződéskötés időtartamáig terjedő időtartamra, a keretmegállapodás időtartamának meghosszabbításával és a keretösszeg megemelésével.

17. A hivatalbóli kezdeményező véleménye szerint az Európai Bíróság C-263/19. számú ügyben hozott ítélete azt tette egyértelművé, hogy a közbeszerzési szerződések módosítására vonatkozó közbeszerzési jogszabályok rendelkezéseinek betartása az ajánlattevőként szerződők számára is kötelező, továbbá, hogy az ajánlatkérő és a nyertes ajánlattevő között létrejött közbeszerzési szerződés jogsértő módosítását szankcionáló bírság összegét az egyes felek magatartásának a figyelembe vételével kell meghatározni.

18. A hivatalbóli kezdeményező a hivatalbóli kezdeményezése második elemében előadta, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 135. § (1) bekezdését, mert az alábbi közvetlen megrendelések teljesítésére vonatkozó teljesítésigazolások kiállítása nem e jogszabályi rendelkezésben előírt határidőn belül történt meg:

Közvetlen megrendelés azonosító száma és tárgya	Teljesítés releváns dátumai	Teljesítésigazolás kiállításának határideje	Teljesítésigazolás kiállításának tényleges időpontja
I. sz. közvetlen megrendelés – TVM automaták üzemeltetése 2019.12.24.- 2020.02.29. között	tárgyhónap utolsó napja	tárgyhónapot követő hónap 15. napja	mindhárom érintett hónap vonatkozásában: 2020. április 6.
III. sz. közvetlen megrendelés – TVM automaták üzemeltetése 2020.03.01.- 2020.05.31. között	tárgyhónap utolsó napja	tárgyhónapot követő hónap 15. napja	2020. március hónapra vonatkozóan: 2020. április 30. 2020. április hónapra vonatkozóan: 2020. május 19. 2020. május hónapra vonatkozóan: 2020. június 26.
X. sz. közvetlen megrendelés – TVM automaták	tárgyhónap utolsó napja	tárgyhónapot követő hónap 15. napja	2020. június hónapra vonatkozóan: 2020. szeptember 2.

üzemeltetése 2020.06.01.- 2020.08.31. között			2020. július hónapra vonatkozóan: 2020. október 20. 2020. augusztus hónapra vonatkozóan: 2020. október 20.
XV. sz. közvetlen megrendelés – helyszíni munkavégzés hőpapír-tesztelés során	teljesítés napja a teljesítésigazoláson: 2020. augusztus 19., tranzakciós riport megküldésének napja: 2020. augusztus 24.	2020. szeptember 8.	2021. február 4.
XVI. sz. közvetlen megrendelés – TVM automaták üzemeltetése 2020.09.01.- 2020.11.30. között	tárgyhónap utolsó napja	tárgyhónapot követő hónap 15. napja	2020. szeptember hónapra vonatkozóan: 2020. november 2. 2020. október hónapra vonatkozóan: 2020. december 22. 2020. november hónapra vonatkozóan: 2021. február 17.
XVII. sz. közvetlen megrendelés – szoftverfejlesztés (repülőtéri vonaljegy díjtermék inaktiválása)	készre jelentés időpontja: 2020. október 3.	A határidő utolsó napja (2020. október 18.) munkaszüneti napra esik, ezért a határidő 2020. október 19. napján járt le.	A teljesítésigazolás kiállítására az ellenőrzéssel érintett időszakban nem került sor. Az ajánlatkérő 2021. február 12. napján kelt nyilatkozata szerint a teljesítésigazolás kiállítása vezérigazgatói jóváhagyás alatt áll, amely azonban még nem történt meg.
XVIII. sz. közvetlen megrendelés – szoftverfejlesztés (hajó vonaljegy és hajó vonaljegy gyermeknek díjtermékek inaktiválása)	készre jelentés időpontja: 2020. október 8.	A határidő utolsó napja (2020. október 23.) munkaszüneti napra esik, ezért a határidő 2020. október 26. napján járt le.	A teljesítésigazolás kiállítására az ellenőrzéssel érintett időszakban nem került sor. Az ajánlatkérő 2021. február 12. napján kelt nyilatkozata szerint a teljesítésigazolás kiállítása vezérigazgatói jóváhagyás alatt áll, amely azonban még

			nem történt meg.
XXII. sz. közvetlen megrendelés – TVM áttelepítés (leszerelés)	teljesítés időpontja: 2020. november 26.	2020. december 11.	2021. február 4.
XXV. sz. közvetlen megrendelés – TVM automaták üzemeltetése 2020.12.01.- 2021.02.28. között	tárgyhónap utolsó napja	tárgyhónapot követő hónap 15. napja	2020. december hónapra vonatkozóan: 2021. február 17. 2021. január hónapra vonatkozóan: 2021. február 25. 2021. február hónapra vonatkozóan: 2021. március 18.
XXIX. sz. közvetlen megrendelés – TVM automaták üzemeltetése 2021.03.01.- 2021.03.15. között	tárgyhónap utolsó napja	tárgyhónapot követő hónap 15. napja	A teljesítésigazolás kiállítására az ellenőrzéssel érintett időszakban nem került sor.
XXX. sz. közvetlen megrendelés – TVM automaták üzemeltetése 2021.03.16.- 2021.03.31. között	tárgyhónap utolsó napja	tárgyhónapot követő hónap 15. napja	A teljesítésigazolás kiállítására az ellenőrzéssel érintett időszakban nem került sor.

Az ajánlatkérő észrevétele

19. Az ajánlatkérő kérte a jogsértés hiányának a megállapítását.

20. Az ajánlatkérő a hivatalbóli kezdeményezés első elemére vonatkozóan kijelentette, hogy a TVM-ek biztonságos üzemelését csak a meglévő szerződések meghosszabbításával lehetett elérni. Mivel a Kormány a 40/2020. (III.11.) Korm. rendelettel a koronavírus járványra tekintettel országos veszélyhelyzetet hirdetett ki, nem lehetett megjósolni a járványnak az üzemeltetésre gyakorolt hatását: az elrendelt home office munkavégzés (ezáltal csökkent tömegközlekedés használat) miatt mennyi jegy és bérlet fog fogyni, az utazók a közlekedés során az automatákat fogják-e használni vagy csak online fognak vásárolni. A világmjárvány miatt kialakult helyzetben szükségessé vált az ajánlatkérő költségvetésének az áttekintése, és emiatt az ajánlatkérőnek a pandémia miatt kialakult bizonytalanságokra tekintettel már nem állt fenn a 36 + 24 hónap időtartamra szóló szerződés megkötése és ilyen hosszú időre kötelezettség vállalása. Az ajánlatkérő emiatt döntött a 2020. január 29-én indított közbeszerzési eljárás visszavonása mellett. Az ajánlatkérőnek nem lett volna ideje új, eredményes közbeszerzési eljárást lefolytatni.

21. Az ajánlatkérő kifejtette, hogy a Közbeszerzési Hatóság elnökének 2020. március 24-én kelt és az eljárást lebonyolító külsős tanácsadó állásfoglalása alapján döntött a keretmegállapodás további egy évvel történő meghosszabbítása mellett.

22. Az ajánlatkérő álláspontja szerint jogszerű volt a keretmegállapodás 2020. június 2-ai

módosítása, mert a módosítás indokaként előadott körülmények (pandémia) és a szerződésmódosítás között megállapítható a közvetlen ok-okozati összefüggés, továbbá a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre, végül a módosítás nem változtatta meg a szerződés általános jellegét.

23. Az ajánlatkérő a hivatalbóli kezdeményezése második elemére vonatkozóan előadta, hogy az egyes automaták rendelkezésre állásának számítása és üzemeltetési díjának meghatározása egy összetett folyamat alapján történik. A havi üzemeltetési teljesítésigazolások kiállításához – a szerződő felek által kialakított gyakorlat alapján – több részfeladat elvégzése szükséges, amelyekhez a szükséges időigény optimális esetben 24-34 nap.

24. Az ajánlatkérő elismerte a késedelmet, de hangsúlyozta, hogy az nem okozott semmilyen károsodást sem a közpénzek észszerű és hatékony felhasználásában, sem a szerződő felek együttműködésében, a kérelmezett a teljesítésigazolás kiadásának késedelmével kapcsolatosan nem tett észrevételt, a szerződő felek között egyetértés valósult meg.

A kérelmezett észrevétele

25. A kérelmezett kérte a jogsértés hiányának a megállapítását.

26. A kérelmezett a hivatalbóli kezdeményezés első elemére vonatkozóan előadta, hogy a szerződő felek a keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosításával nem határoztak meg olyan feltételt, amely más ajánlattevő nyertességét lehetővé tette volna, és e módosítás a keretmegállapodásban foglalt ajánlattevői kötelezettségekhez képest a szerződés tárgyát sem terjesztette ki új elemre. A keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosításával a keretmegállapodás jellegéből adódóan nem jelentkezett közvetlen gazdasági előny a keretösszeg megemelésével a kérelmezettnél, mert a kapott ellenszolgáltatás az általa változatlan feltételekkel nyújtott teljesítések ellenértéke.

27. A kérelmezett véleménye szerint a hivatalbóli kezdeményező a keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosításával kapcsolatban nem jelölt meg olyan körülményt, amely a kérelmezett közrehatására, közbeszerzési jogi felelősségének a megállapítására utalna. A keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosításának az aláírása önmagában a közbeszerzési jogi felelősséget nem alapozza meg. A kérelmezett hivatkozott a bírság kiszabására irányuló javaslat esetében az Európai Unió Bírósága C-263/19. számú ítéletének 68., 70. és 72-75. pontjaiban foglaltakra, amelyek szerint a bírság meghatározása során nem lehet szorítkozni kizárólag azon körülmény figyelembevételére, hogy a szerződő felek között fennálló szerződéses viszony alapján azok együttes magatartására van szükség annak érdekében, hogy sor kerüljön a közbeszerzési szerződésük módosítására. A bírságot az érintett közbeszerzési szerződés feleinek azon időszakban tanúsított magatartásával vagy tevékenységével összefüggésben kell meghatározni, amelynek során a felek a szerződés módosítását tervezték.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

28. A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő 2019. augusztus 6-án indította meg a közbeszerzési eljárását, ezért a Kbt. és a vonatkozó egyéb jogszabályok ezen időpontban hatályos rendelkezései alapján vizsgálta meg a hivatalbóli kezdeményezést a Kbt. 197. §-a szerinti átmeneti rendelkezések figyelembe vételével.

29. A Döntőbizottságnak a hivatalbóli kezdeményezés első elemére vonatkozóan azt kellett eldöntenie, hogy az ajánlatkérő és a kérelmezett jogsértően módosította-e a keretmegállapodást 2020. június 2-án.

30. A Kbt. 6. § (1) bekezdésének c) pontja szerint e törvény alkalmazásában – a közszolgáltató tevékenységének biztosítása céljából lefolytatott beszerzése során – közszolgáltató ajánlatkérő a Kbt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott szervezet, amennyiben az alábbiakban meghatározott közszolgáltató tevékenységet folytatja, vagy ilyen tevékenység folytatása céljából hozták létre:

vasúti, automatizált rendszerekkel, villamossal, trolibussszal, autóbussszal vagy drótkötélpályán történő közlekedés terén közszolgáltatást nyújtó hálózatok létesítésével vagy üzemeltetésével kapcsolatos tevékenység.

31. A Kbt. 141. § (4) bekezdésének c) pontja szerint a (2) bekezdésben szabályozott esetek mellett a szerződés – a (6) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül – új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, illetve módosulhat az alábbiak közül bármely esetben:

c) a következő feltételek együttes teljesülése esetén:

ca) a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre;

cb) a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét;

cc) az ellenérték növekedése nem haladja meg az eredeti szerződés értékének 50%-át. Ha egymást követően több olyan módosításra kerül sor, amelyek a ca) alpont szerinti több, egymással nem összefüggő körülmény miatt merültek fel, ez a korlátozás az egyes módosítások nettó értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják e rendelkezés megkerülését.

32. A 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerint e rendelet hatálya a Kbt. szerinti közszolgáltatói szerződés megkötésére irányuló közbeszerzési eljárásokra terjed ki.

33. A 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdése szerint a közszolgáltatói szerződések módosítása során a Kbt. 141. § (4) bekezdés b)-c) pontja nem alkalmazandó.

34. A 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (2) bekezdésének b) pontja szerint a Kbt. 141. § (2) bekezdésben, valamint (4) bekezdés a) pontjában szabályozott esetek mellett a szerződés – a Kbt. 141. § (6) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül – új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, illetve módosulhat a következő feltételek együttes teljesülése esetén:

ba) a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre;

bb) a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét.

35. A Döntőbizottság a Kbt. 6. § (1) bekezdésének c) pontja alapján megállapította, hogy az ajánlatkérő közszolgáltató ajánlatkérőnek minősül, továbbá a jelen közbeszerzési eljárás a Kbt. szerinti közszolgáltatói szerződés megkötésére irányult, és ezért a 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése alapján e Korm. rendelet tárgyi hatálya kiterjed a jelen közbeszerzési eljárásra.

36. A Döntőbizottság a 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a közszolgáltatói szerződések módosítása során a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja nem alkalmazandó, helyette a 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (1)

bekezdésének b) pontja szerint kell vizsgálni a keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosításának a jogszerűségét.

37. A Döntőbizottság megállapította, hogy a 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdésének b) pontja alapján akkor lehet jogszerűen módosítani a szerződést, ha két feltétel együttesen teljesül. Ha valamelyik feltétel nem áll fenn, akkor a szerződésmódosítás jogsértő. Ebből következően a Döntőbizottság egyenként vizsgálta meg, hogy e feltételek megvalósultak-e.

38. A 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdésének b) pontján belül az első feltételt a ba) alpont tartalmazza: a szerződésmódosítást olyan körülményeknek kell szükségessé tenni, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre.

39. A Döntőbizottság megállapította, hogy a ba) alpontban foglalt feltétel is két fordulatra bontandó, amelyeknek együttesen kell teljesülniük: egyrészt olyan körülményeknek kell fellépniük, amelyek szükségessé teszik a szerződés módosítását, másrészt e körülményeknek olyannak kell lenniük, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva sem láthatott előre.

40. A Döntőbizottság először a ba) alpont első fordulataát vizsgálta meg, és megállapította, hogy a szerződés módosításának kizárólagos célja az lehet, hogy megszüntesse a szerződés teljesítését akadályozó vagy ellehetetlenítő körülményt, ezért a szerződésben rögzített tartalom megvalósulását nem korlátozó körülmény folytán jelentkező cél a szerződés keretein kívüli, új igénynek minősül. Ebből következően egy körülményről akkor lehet csak azt megállapítani, hogy szükségessé teszi a szerződés módosítását, ha a szerződés teljesítésének sikerességét befolyásolja kedvezőtlenül.

41. A Döntőbizottság ez alapján azt vizsgálta meg, hogy a keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosítását mely körülmények tették szükségessé a szerződésmódosítás tartalma alapján.

42. A Döntőbizottság megállapította, hogy a keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosítását a tartalma alapján az tette szükségessé, hogy a közbeszerzés tárgyaként meghatározott szolgáltatást folyamatosan meg kell valósítani, viszont az ajánlatkérő nem tudott a koronavírus járvány folytán bekövetkezett bizonytalanság fennállása alatt új közbeszerzési eljárást a módosítással érintett beszerzés tárgyában, kellő gondossággal előkészíteni és lefolytatni a keretmegállapodás időtartamának lejártáig az azt követő időszakokra. Ez alapján meg kellett hosszabbítani a keretmegállapodás időtartamát egy évvel, mert ennyi idő kellett az ajánlatkérő módosult üzleti tervének elfogadásához, arra alapozottan egy új közbeszerzési eljárás lefolytatásához, a nyertes ajánlattevő felkészüléséhez az automata hálózat átadás-átvételtre, továbbá az átadás-átvételi eljárás lebonyolításához.

43. A Döntőbizottság megállapította, hogy a keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosításának az indokolása olyan körülményeket ismertetett, amelyek a keretmegállapodás teljesítésének sikerességére nincsenek hatással, mert a keretmegállapodás időbeli hatályának lejártá utáni jogviszonyt befolyásolják: az indokolás szerint az ajánlatkérő nem tudott a koronavírus járvány folytán bekövetkezett bizonytalanság fennállása alatt új közbeszerzési eljárást előkészíteni és lefolytatni, azaz egy új igény kielégítését megfelelően megalapozni. Azért sem lehet azt megállapítani, hogy a bemutatott körülmények a keretmegállapodás teljesítését akadályozták vagy lehetetlennítették el, mert a szerződő felek a keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosításával úgy döntöttek, hogy változatlan tartalommal további

időtartamra kiterjesztve folytatják annak teljesítését a megnövelt időtartamnak megfelelő bővített keretösszeggel. Ebből következően nemcsak az állapítható meg, hogy zavartalan a keretmegállapodás teljesítése az időtartama alatt, de – a szerződő felek döntése alapján – az időtartam lejárta után sem szakadt meg a teljesítés. A Döntőbizottság álláspontja szerint egy új igény kielégítésének a nehézsége önmagában nem eredményezheti egy szerződés időbeli hatályának a módosítását.

44. A fentiek alapján a Döntőbizottság megállapította, hogy a keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosításának indokolásában a módosítás jogszerűségének alátámasztásaként bemutatott körülmények nem tették szükségessé a keretmegállapodás módosítását, ezért a 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdésének b) pontja ba) alpontjában rögzített feltétel nem teljesült, továbbá emiatt az ajánlatkérő és a kérelmezett jogszerűen módosította a keretmegállapodást 2020. június 2-án a 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdésének b) pontja alapján.

45. A 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (3) bekezdése szerint a Kbt. 141. § (5)-(8) bekezdése megfelelően alkalmazandó.

46. A Kbt. 148. § (8) bekezdése szerint a szerződés az e §-ban foglalt eseteken kívül csak új közbeszerzési eljárás eredményeként módosítható. Amennyiben a szerződés módosítására közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kerül sor, a módosítás a Kbt. 137. § (1) bekezdés a) pontja alapján semmis.

47. A Döntőbizottság megállapította, hogy 2020. június 2-án a keretmegállapodás módosítása jogszerűtlen volt, ezért arra a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével került sor, mivel a módosítás a keretmegállapodás műszaki tartalmán kívüli szolgáltatás és ellenszolgáltatás teljesítésére vonatkozott. Ebből következően az ajánlatkérő a keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosítása szerinti beszerzését akkor valósította volna meg jogszerűen a Kbt. 148. § (8) bekezdése alapján, ha lefolytat előtte egy közbeszerzési eljárást a Kbt. Második Része szerint.

A fentiek alapján az ajánlatkérő és a kérelmezett megsértette a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról szóló 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdésének b) pontjára tekintettel a Kbt. 141. § (8) bekezdését.

48. A Döntőbizottságnak a hivatalbóli kezdeményezés második elemére vonatkozóan azt kellett eldöntenie, hogy az ajánlatkérő a Kbt. 135. § (1) bekezdésében előírt határidőn belül állította-e ki a közvetlen megrendelések teljesítésére vonatkozó teljesítésigazolásokat.

49. A Kbt. 135. § (1) bekezdése szerint az ajánlatkérőként szerződő fél a szerződés teljesítésének elismeréséről (teljesítésigazolás) vagy az elismerés megtagadásáról legkésőbb az ajánlattevőként szerződő fél teljesítésétől vagy az erről szóló írásbeli értesítés kézhezvételétől számított tizenöt napon belül írásban köteles nyilatkozni.

50. A Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő – általa is elismerten – a kérelmezett teljesítésétől számított tizenöt napon túl állította ki a teljesítésigazolásokat a keretmegállapodás közvetlen megrendeléseiről. Ez alapján a Döntőbizottság megállapította, hogy az ajánlatkérő megsértette a Kbt. 135. § (1) bekezdését.

51. A Döntőbizottság a Kbt. 165. § (2) bekezdés c) pontja alapján megállapította a jogsértés megtörténtét, továbbá a Kbt. 165. § (2) bekezdés e) pontja alapján alkalmazta a Kbt. 165. § (6) bekezdés a) és e) pontja szerinti jogkövetkezményt.

52. A Kbt. 165. § (6) bekezdés a) pontja szerint a Döntőbizottság a jogsértés megállapítása mellett bírságot szab ki, ha a jogsértés a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével valósult meg.

53. A Kbt. 165. § (6) bekezdés e) pontja szerint a Döntőbizottság a jogsértés megállapítása mellett bírságot szab ki, ha a Közbeszerzési Hatóság elnöke kezdeményezte a Döntőbizottság hivatalból való eljárását [153. §] és a Döntőbizottság megállapítja a jogsértés megtörténtét.

54. A Kbt. 165. § (7) bekezdése szerint a Kbt. 165. § (6) bekezdésben meghatározott bírság összege – a Kbt. 165. § (11) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetén a jogorvoslattal érintett rész értékének, a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzése esetén a szerződés értékének legfeljebb 15%-a.

55. A Kbt. 165. § (11) bekezdése szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság annak eldöntésében, hogy indokolt-e a bírság kiszabása, valamint a bírság összegének megállapításában az eset összes körülményét, így különösen

- a) a jogsértés súlyát,
 - b) a közbeszerzés tárgyát és értékét,
 - c) a jogsértésnek a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre gyakorolt befolyását,
 - d) az e törvénybe ütköző magatartásnak az adott közbeszerzés vonatkozásában történt ismételt tanúsítását,
 - e) a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között eltelt hosszú időtartamot,
 - f) támogatásból megvalósult beszerzés esetén azt a körülményt, ha a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat
- figyelembe veszi. A bírság összegének megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

56. A Döntőbizottság a bírság összegének megállapítása során az eset összes körülményét figyelembe vette.

57. A Döntőbizottság a bírság összegére vonatkozó döntése során az ajánlatkérő és a kérelmezett javára értékelte azt a körülményt, hogy nem lehetett azt megállapítani, hogy a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt, valamint azt is, hogy a jogsértés nem gyakorolt befolyást a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre.

A Döntőbizottság a bírság összegére vonatkozó döntése során az ajánlatkérő és a kérelmezett terhére értékelte azt a körülményt, hogy a jogsértések nem kijavíthatók, továbbá a Döntőbizottság a 2021. évben már megállapított jogsértést a kérelmezettel szemben a D.229/12/2021. számú határozat alapján, az ajánlatkérővel szemben pedig a D.61/18/2021., a D.68/20/2021., a D.229/12/2021. és a D.266/7/2021. számú határozat alapján.

A Döntőbizottság a bírság összegére vonatkozó döntése során figyelemmel volt az Európai Unió Bírósága C-263/19. számú ítéletének 1) pontjában kifejtett következő megállapításra: „(...) a jogsértésért ne csak az ajánlatkérőnek, hanem a közbeszerzési szerződés nyertes ajánlattevőjének is megállapítsák a felelősségét, és vele szemben bírságot szabjanak ki abban az esetben, ha valamely teljesítés alatt álló közbeszerzési szerződés módosításakor a

közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó szabályok alkalmazását jogellenesen mellőzték.”

Továbbá a Döntőbizottság a bírságok összegére vonatkozó döntése során figyelemmel volt az Európai Unió Bírósága C-263/19. számú ítéletének 2) pontjában kifejtett következő megállapításra: „Az ajánlatkérő és a nyertes ajánlattevő között létrejött közbeszerzési szerződés jogsértő módosítását szankcionáló bírság összegét az egyes felek magatartásának a figyelembevételével kell meghatározni.”

E szempontokat összességében mérlegelve a Döntőbizottság a rendelkező részben megállapított összegű bírságokat tartotta indokoltnak.

58. A Kbt. 145. § (3a) bekezdése szerint a Döntőbizottság hatáskörébe tartozik a Kbt. 137. § (1) bekezdése szerinti jogsértés alapján a szerződés semmisségének megállapítása, valamint a Kbt. 137. § (3) bekezdésben foglalt körülmények alapján annak megállapítása, ha a Kbt. 137. § (1) bekezdése szerinti jogsértéssel érintett szerződés nem semmis. A Döntőbizottság hatáskörébe tartozik továbbá annak megállapítása is, hogy a Kbt. 137. § (1) bekezdésében meghatározott jogsértés miatt semmis szerződés esetén a szerződés érvénytelensége jogkövetkezményei alkalmazása körében az eredeti állapot helyreállítható-e.

59. A Kbt. 165. § (2) bekezdésének g) és h) pontjai szerint a Döntőbizottság határozatában g) hivatalból megállapítja a Kbt. 137. § (1) bekezdésében meghatározott jogsértés esetén a szerződés semmisségét vagy a Kbt. 137. § (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén azt, hogy az érintett szerződés nem semmis; h) megállapítja, hogy a Kbt. 137. § (1) bekezdésében meghatározott jogsértés miatt semmis szerződés esetén az érvénytelenség jogkövetkezményei alkalmazása körében az eredeti állapot helyreállítható-e.

60. A Kbt. 137. § (1) bekezdés a) pontja alapján semmis a szerződés, ha azt a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötötték meg.

61. A Kbt. 137. § (3) bekezdése szerint a Kbt. 137. § (1) bekezdéstől eltérően a szerződés nem semmis, ha kiemelkedően fontos közérdek fűződik a szerződés teljesítéséhez. A szerződéshez közvetlenül kapcsolódó gazdasági érdek (így különösen a késedelmes teljesítésből, az új közbeszerzési eljárás lefolytatásából, a szerződő fél esetleges változásából vagy az érvénytelenségből következő kötelezettségekből eredő költség) nem tekinthető kiemelkedően fontos közérdeknek, a szerződés érvényességéhez fűződő további gazdasági érdekek pedig kizárólag akkor, ha a szerződés érvénytelensége aránytalan következményekkel járna.

62. A Döntőbizottság a Kbt. 165. § (2) bekezdés g) pontjára tekintettel a Kbt. 137. § (3) bekezdése alapján megállapította, hogy a keretmegállapodás 2020. június 2-ai módosítása nem semmis, tekintettel arra, hogy kiemelkedően fontos közérdek fűződik a tömegközlekedés zavartalan működtetéséhez elengedhetlen szolgáltatás folyamatos teljesítéséhez.

63. A Kbt. 165. § (7a) bekezdése szerint a Kbt. 137. § (1) bekezdése szerinti jogsértés megállapítása esetén, ha a Közbeszerzési Döntőbizottság megállapítja, hogy a szerződés a Kbt. 137. § (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállására tekintettel nem semmis, a Kbt. 137. § (6)-(7) bekezdésben foglaltakon túl további bírságot szab ki, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a.

64. A Döntőbizottság a Kbt. 165. § (7a) bekezdése alapján további, a rendelkező részben megállapított összegű bírságot szabott ki az ajánlatkérővel és a kérelmezettel szemben.

65. A Döntőbizottság a Kbt. 165. § (7a) bekezdése alapján kiszabott bírság összegének megállapításakor az eset összes körülményét figyelembe vette.

A Döntőbizottság a bírság összegére vonatkozó döntése során az ajánlatkérő és a kérelmezett javára értékelte azt a körülményt, hogy nem lehetett azt megállapítani, hogy a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt, valamint azt is, hogy a jogsértés nem gyakorolt befolyást a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre.

A Döntőbizottság a bírság összegére vonatkozó döntése során az ajánlatkérő és a kérelmezett terhére értékelte azt a körülményt, hogy a jogsértések nem kijavíthatók, továbbá a Döntőbizottság a 2021. évben már megállapított jogsértést a kérelmezettel szemben a D.229/12/2021. számú határozat alapján, az ajánlatkérővel szemben pedig a D.61/18/2021., a D.68/20/2021., a D.229/12/2021. és a D.266/7/2021. számú határozat alapján.

A Döntőbizottság a bírság összegére vonatkozó döntése során figyelemmel volt az Európai Unió Bírósága C-263/19. számú ítéletének 1) pontjában kifejtett következő megállapításra: „(...) a jogsértésért ne csak az ajánlatkérőnek, hanem a közbeszerzési szerződés nyertes ajánlattevőjének is megállapítsák a felelősségét, és vele szemben bírságot szabjanak ki abban az esetben, ha valamely teljesítés alatt álló közbeszerzési szerződés módosításakor a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó szabályok alkalmazását jogellenesen mellőzték.”

Továbbá a Döntőbizottság a bírságok összegére vonatkozó döntése során figyelemmel volt az Európai Unió Bírósága C-263/19. számú ítéletének 2) pontjában kifejtett következő megállapításra: „Az ajánlatkérő és a nyertes ajánlattevő között létrejött közbeszerzési szerződés jogsértő módosítását szankcionáló bírság összegét az egyes felek magatartásának a figyelembevételével kell meghatározni.”

E szempontokat összességében mérlegelve, a beszerzés értékének (135.964.200.-Ft) is figyelembevételével, a Döntőbizottság a rendelkező részben megállapított összegű bírságot tartotta indokoltnak.

66. A Döntőbizottság a Kbt. 145. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Ákr. 125. § (1) bekezdése alapján rendelkezett az eljárási költségekről.

67. A Döntőbizottság hatásköre és illetékessége a Kbt. 145. § (2)-(6) bekezdésein alapul.

68. A határozat ellen a Kbt. 170. § alapján indítható közigazgatási per. A Döntőbizottság tájékoztatja a feleket, hogy jelen határozat közigazgatási perben történő felülvizsgálatára a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 12. § (1) bekezdése és a Kp. 13. § (3) bekezdésének a) pont aa) alpontja szerint a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. A jogi képviselő a Kp. 27. § (1) bekezdésének b) pontja alapján kötelező. A kereseti kérelem elektronikus úton történő benyújtása az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése alapján kötelező.

B u d a p e s t, 2021. szeptember 13.

Dr. Jánosi Bálint sk.
közbeszerzési biztos

Bonifert Zsolt sk.
közbeszerzési biztos

Dr. Fáry Zoltán sk.
közbeszerzési biztos

A kiadmány hitelül:

Tóth Zoltánné

titkárságvezető

Kapják:

1. Dr. Simon Enikő felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó (kizárólag elektronikus úton)
2. Dr. Murányi Réka felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó (kizárólag elektronikus úton)
3. Dr. Kovács Katalin kamarai jogtanácsos (kizárólag elektronikus úton)
4. Miniszterelnökség (kizárólag elektronikus úton)
5. Közbeszerzési Hatóság Titkársága (kizárólag elektronikus úton)